

Naročnina lista: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrt leta . . . 2.50
 Mesečno . . . 1.—
 Tudi Avstrije: ---
 Celo leto . . . 15.—
Pesamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznardis
 se računajo po 12 v.
 od 6redne petitvrate: v
 večkratnih oznardis: v
 --- popust. ---
„Straža“ izhaja v pe-
deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo

Uredništvo in upravljanje: Maribor
 Heroška ulica 3. Telefon 81. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.-12. ure popoldne.

Preosnove, ki jih zahteva razvoj ljudskega življenja.

Pruska poslanska zbornica sedaj razpravlja o vladni predlogi, vsebujoči splošno in enako volilno pravico za pruski državni zbor. V seji dne 5. t. m. je imel grof Hertling kot predsednik pruskega državnega ministrstva govor, v katerem je priporočal vladno predlogo. Iz njegovega govora posnamemo te le odstavke, iz katerih veje moderni demokratični duh:

„Predloženi načrti pomenjajo za Vas, kar popolnoma priznam, prekrat v notranji zgodovini Prusije. Toda državnozdrževalna politika, kakor jo zastopam jaz, se ne more omejiti na to, da v vseh okoliščinah ohranja to, kar je, marveč mora v gotovem slučaju pogumno in odločno ponuditi roko za vpeljavo novih naprav in za preosnove, če jih zahteva razvoj ljudskega življenja. Naravno je, da tako početje vzbuja pri pristaših dosedaj veljavnega težke pomisleke in bolesta čustva; razumevam, da se v teh krogih smatra ne samo kot stvar čustva, temveč kot stvar vesti, držati se tega, kar so izročili očetje. Toda ta boj vesti se mora izvojevati. Prinesite, tako je sklepno pozval Hertling, demovini to žrtev, če je žrtev za Vas, in pritrdite predlogi. S tem bote pospešili srečo in napredek države, mogoče bote tudi pripomogli k temu, da se preprečijo težki pretresi.“

Grof Hertling je zoper zastarelo odločbo pruske državne ustave o volilnem redu proglasil načelo o potrebi preosnov, kakor jih zahteva razvoj ljudskega življenja. Po njegovem mnenju ustava ni noben Noli me tangere, ni nekaj, česar se ne sme nikdo dotakniti, kakor to menijo gotovi konzervativni krogi, ki se smatrajo za edino državnozdrževalne. Ustava je za ljudstvo in ne narobe in zato se more in tudi mora spreminjati, kakor zahteva razvoj in potreba ljudskega življenja.

To načelo o preosnovah, kakor jih zahteva razvoj ljudskega življenja, velja zlasti tudi za Avst-

rijo. Grof Czernin je sicer proglašal načelo, da se v notranje avstrijske državne razmere ne sme vtikati nobena druga država. Pri Nemčiji pa je večkrat izjema, posebno kadar gre za obrambo avstrijskega nemštva in ogrskega madžarstva. Avstrijski Nemci se kaj radi sklicujejo na razpoloženje naših nemških zaveznikov, ki so v narodnih rečeh baje zelo občutljivi in ne bi pripustili oslavljenja nemškega življenja v Avstriji. Če imajo avstrijski Nemci tako poslušna ušesa za migljaje, nagibe in nauke iz Nemčije, naj bi tudi sprejeli pametno načelo nove nemške vlade o potrebi preosnov, kakor jih zahteva razvoj ljudskega življenja.

Razvoj ljudskega življenja na jugu naše monarhije neodklonljivo zahteva ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v okvirju naše monarhije. Nemški politiki pa se, kakor je grof Hertling očital pruskim konzervativcem, krčevito držijo tega, kar so očetje izročili, čeravno se je to preživelo ter je postalo nemoderno, nedemokratično in nemogoče. Nemškoliberalni in madžarski očetje so ustvarili sedanji dualistični ustroj monarhije, ki so ga rodile avtokratične, gospodstvalželjne tendence Nemcev in Madžarov. Dualizem je bil odkraja nesreča za avstrijske narodnosti, ki se nočejo dati narodno pritiskati od onih dveh gospodujočih narodov, nesreča tudi za vso državo, v kateri je že povzročil hude in težke pretrese. Kaj takega se v smislu države, njenega obstanka in napredka ne sme ohraniti, temveč mora napraviti prostor preosnovam, kakor jih zahteva ljudski razvoj.

Nemškonacionalni poslanci pa se še niso povzpeli do tiste razumnosti, ki je sedaj na Nemškem prišla do vlade. Na svojem zborovanju v Lincu so pritrdjevali besedam poslanca Markhla, ki je rešitev jugoslovanskega vprašanja v smislu jugoslovanske deklaracije z dne 30. majnika proglasil kot misel, ki ni vkoreninjena v ljudski duši, marveč samo služi kot taktičen maneuver za pomnoženje moči. Na načelu o samoodločbi narodov temeljujoča jugoslovanska državnopravna zahteva je nasprotna dualističnemu dr-

žavnemu ustroju, državni enotnosti, varnemu obstoju monarhije in nemškemu narodu in njegovemu razvoju. Naj vendar državna oblast stopi iz svoje pasivnosti in naj nastopi proti jugoslovanskim zahtevam. Nemškonacionalni poslanci odklanjajo izvršitev in tudi pripravo temeljnih sprememb državnega ustroja, zlasti odklanjajo take spremembe, ki bi -- bodisi v obliki narodne avtonomije, bodisi v drugi obliki -- oslabile stališče nemškega naroda.

V prvi dobi svetovne vojske nemški nacionalci niso imeli takšnega respektja pred ustavo, podedovano od nemških liberalcev, da bi vsako njeno spremembo smatrali za izključeno. Da, celo protustavnim potom bi se naj vsled njihovih gorečih in hrupnih želj izvršila taka sprememba, in sicer z oktroiranjem nemških zahtev o nemškem državnem jeziku in o drugih znanih rečeh. Da se ta sprememba ni izvršila, je preprečila ideja demokracije in samoodločitve narodov, ki je kakor veletok preplavila evropsko javno mnenje.

Temu toku se še ustavljajo Nemci to- in Madžari onstran Litve ter kličejo na pomoč državno oblast, da bi z vso strogostjo nastopila zoper južnoslovansko zahtevo po spremembi ustave, kakor jo želi in zahteva troimeni jugoslovanski narod Slovencev, Hrvatov in Srbov. Madžarski listi se celo hudujejo nad tem, da cesar Karel še ni prisegel na avstrijsko ustavo, kakoršna je sedaj; zakaj ta ustava zajamčuje pogodbo z leta 1867, dočim je v avstrijskem prestolnem govoru napovedana avtonomistična ustava že zdaj dovedla do poraza in vodi k federalizmu.

Toda demokratični tok, ki nosi seboj idejo samoodločitve narodov, se da nekaj časa krajevno ustavljati, popolnoma ustaviti pa se ne da nikjer. Ni se mu mogla ustavljati Prusija, kjer je dolgo časa vladala korporalska palica. Ustaviti se mu tudi ne bodo mogla nemško- in madžarskonacionalna stremjenja po nadvladi. Preosnove, ki jih zahteva razvoj ljudskega življenja, so nujno potrebne in zato tudi morajo priti.

LISTEK.

Dr. Tuma in jugoslovanska deklaracija.

Dr. Henrik Tuma, odvetnik, bivši naroden poslanec v goriškem deželnem zboru in goriški deželni odbornik, sedaj voditelj jugoslovanske socijalne demokracije, spada med ljudi, ki mislijo, da so vzeli v zakup vso modrost tega sveta in trpe na manji, da se le oni, ki vse znajo in vse razumejo. Tako je tudi z jugoslovansko in narodno idejo; in ker so bili v jugoslovanski socijalni demokraciji tudi neki mladi ljudje, ki so si usojali imeti o teh vprašanjih svoje lastne misli, ki so jih tudi povedali v „Napreju“, jim je on s pomočjo sodruga Cobala in drugih takih korifej pokazal vrata in jih postavil na hlad. In tam jim je še povedal, da so ti mladi inteligenti pisali o stvarih, ki jih niso razumeli. Vse te stvari razume poleg dr. Tume pač kvečjemu še gospod Cobal!

Sedaj piše dr. Tuma v podlistku „Napreju“ o „Jugoslovanski deklaraciji“ in tu čitamo v številki minulega pondeljka:

„Jugoslovanska deklaracija od 30. maja 1917 je torej plod vojnih dogodkov, ni samorasla ideja slovenskega in hrvatskega naroda, ni zaključek realna, premišljene akcije jugoslovanskih politikov.“

Par stavkov nižje pa je dr. Tuma zapisal: „Jugoslovanska ideja torej v splošnem ni več nova.“

Gospod doktor je tu očividno že pozabil, kaj je napisal zgoraj. Ako jugoslovanska ideja ni nova, je to dokaz, da tudi deklaracija ni plod vojnih dogodkov, temveč da je ona samorasla ideja slovenskega in hrvatskega naroda, da je zaključek realne, premišljene akcije jugoslovanskih politikov. Kako je mogoče pisati v isti sapi taka protislovja!

Dalje piše dr. Tuma:

„Politična zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov nam dokazuje, da se je po nastopu konstitucionalne dobe med jugoslovanskimi narodnostmi ta ideja izrekla sedaj v tej, sedaj v oni obliki. A do danes se ni nastopalo enotno pri posameznih celotnih narodih in v združenih strankah. Izhodišče jugoslovanske ideje je instinktivni občutek Slovencev, Hrvatov in Srbov posebej, da je vsak narod za-se kot gospodarska in kulturna skupina prešibek, da si obvaruje svoj obstoj, še bolj pa, da si zviša svoje blagostanje in kulturo.“

To je ravno! Ker smo instinktivno čutili, da smo sami za-se prešibki, da si obvarujemo svoj obstoj, smo iskali in našli rešitev v jugoslovanski ideji. Ako pravi dr. Tuma, da presoja socijalna demokracija jugoslovansko idejo iz sociološkega, gospodarskega in zgodovinskega stališča, temu ni kaj oporekati, a to isto velja tudi o drugih jugoslovanskih strankah. Socijalne in gospodarske razmere so predvsem, ki so silile v razvoj, ki je imel svoj naravni zaključek v majniški deklaraciji. Enaki razlogi in slične razmere, ki so povzročile gibanje za ujedinjenje nemškega in italijanskega naroda in ki so tudi dovedli do tega ujedinjenja, so povzročili tudi jugoslovanski pokret. Izid tudi tu ne more biti drugačen kakor tam.

Zato je nesmisel, ako dr. Tuma trdi:

„Se manj velja, da je bila jugoslovanska ideja kdaj živa med celim slovenskim narodom.“

Ako bi presojali slovenski narod po sodrugih Cobalove vrste ali po kakem od sveta ločenem rovtarskem kmetu, ki ne čita nobenih časopisov, potem bi imel dr. Tuma prav. Dr. Tuma je dober sociolog in mi tega ne bi mu hoteli oporekati, dasi je včasih v protislovju s samim seboj, zato pa bi moral biti tudi toliko psiholog, da bi znal, kako nastajajo ljudski pokreti. Ideja se pojavi v glavi posameznika, kakor iskra, ki meče žarke na vse strani. Ti žarki povzročajo nove iskre, dokler ne nastane velik požar. Naravno je, da se vse velike ideje pojavijo najprvo v prosvitljenih glavah, dokler ne postanejo last celokupnega ljudstva. V tem smislu jugoslovanska ideja ni bila med slovenskim narodom v zadnjih desetletjih nič manj živa, kakor ideja združene Nemčije ali Italije med nemškim ali italijanskim narodom v petdesetih in šestdesetih letih. V prvi vrsti pa se je ta ideja seveda kazala med inteligenco. Med to je bila jugoslovanska ideja že davno živa in odklanjala so jo le oni, ki niso verovali v njeno urešničenje. Majniška deklaracija je torej le poslednji kristaliziran izraz jugoslovanske ideje, ki je med nami že davno živele in bila z omenjeno deklaracijo le sprejeta v naš oficijelni narodno-politični program kot izhodišče in podlaga vsemu nadaljnjemu našemu političnemu delu. Sicer nas veseli priznanje dr. Tume, da je z majniško deklaracijo postala jugoslovanska ideja celokupna ideja slovenskega naroda. Toda nikakor ni res, da je postala občenarodna last še le z majniško deklaracijo. Ta deklaracija je temveč le izraz onega, kar je že davno bilo v vseh zavestnih sloven-

Govor dr. Verstovšeka.

Poslanec dr. Verstovšek je imel v seji poslanske zbornice dne 4. decembra 1917 v razpravi o nagodbi z Ogrsko govor, katerega prinašamo radi zanimive vsebine in odločnega nastopa dostojno:

Brezpravnost Prekmurcev.

Visoka zbornica! Razprava, ki se vrši te dni, je velevažno posvetovanje o nagodbi dežel ogrske krone, torej dežel, v katerih biva čez 60% Nemadžarov. Nagodba pa se sklepa potem Madžarov po ovinku tudi s Hrvatsko, našo najbližjo sestro, s katero želimo biti združeni vsi Jugoslovani tostranske polovice, ne po madžarski pogodbi, ampak tesno spojeni v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru. A kljub temu, da biva v deželah ogrske krone 60 odst. Nemadžarov, da je priključena Ogrski cela Hrvatska in Slavonija, sklepajo to pogodbo vedno le samo Madžari. Zato je ta pogodba le njim v prid. Naš narod slovenski je imel do Madžarov vedno le najslabši vtis. On je želel od nekdanj, da bi bili vsi Slovani docela ločeni od teh hunskih ljudi. Obžalujem vsakogar, ki mora živeti v madžarski državi. Zlasti pa so nam pri sreči pastorki Slovenci-Prekmurci, ki so že dali Madžarom vso kmetijsko kulturo, sami pa nimajo ne šol, ne drugega pouka v svojem lepem, starodavnem panonskem jeziku, ki ga morajo v uradih svoje svobodoljubne države uporabljati samo potom tolmača. Tako izgleda ona samoodločba narodov na Ogrskem, ki jo je hvalisal svojčas Tisza. Pri teh žalostnih narodnih razmerah to in onostranskih Slovanov si je upal tudi tu pred kratkim ministrski predsednik pl. Seidler trditi, da so podani vsi pogoji, da zamorejo vsi narodi sodelovati pri državnem ustroju. Naši bratje Slovenci na Ogrskem, ki jih je 200.000, nimajo nobenega zastopnika, ki bi zagovarjal njih težnje, kvečjemu se gerira govoriti v njihovem imenu renegat Wlassitz. "Odločno protestiramo še enkrat, da bi si državi krogi avstrijskih in ogrskih državljanov zlorabljali tako velike ideale, kakor je samoodločba narodov. Tolmačenje naših zahtev od strani teh krogov v smislu, kakor se je to do sedaj godilo, je izzivanje prve vrste, ki bo našlo v ljudstvu najodločnejši odpor. (Tako je!)"

V nemškem jeziku nadaljujoč je govornik izvajal:

Potvarjenje ruskih poročil o miru.

Predno preidem k predmetu samemu in govorim o nagodbi, se hočem le s par besedicami dotakniti dogodkov zadnjih dni.

Pretekli petek so predsedništva Češkega Svaza, Jugoslovanskega kluba in Ukrajinskega kluba razglasila skupno izjavo, v kateri povdarjajo, da je vlada rusko cirkularno noto z dne 28. novembra samovoljno potvorjeno objavila, v kateri je bil izpuščen oni del note, ki pravi, da zahteva ruska vlada kot mirovni pogoji jamstev za izvedbo pravice do narodne samoodločbe in je zamočala poziv na nemško in avstrijsko delavstvo, v katerem je bila izražena želja, da z dejanji podpirajo ruske mirovne ideje. To konstatiranje je bilo vladi tako neljubo, da je ovirala objavo skozi 24 ur in dovolila objavo šele takrat, ko so se časopisom donosale uradne polemike. Napadi v „Reichsposti“, ki so bili precej plitvi, nas ne dirajo, na uradni članek-uvodnik v „Fremdenblattu“ pa ne moremo molčati. V tem članku se brez vsakega dokaza izraža usodepolna trditev, češ, da bi bila izvedba slovanske deklaracije nezdružljiva z eksistenco naše monarhije.

Temu nasprotno povdarjamo, da ima narodnostna federalizacija monarhije v krogih, ki so sigurno bolj poklicani zastopniki avstrijske misli kot oficijozni pisec članka v „Fremdenblattu“, prav vnetih pristašev za preureditev monarhije v organizacijo narodnih držav. Samo madžarski in nemški privilegiji so, s katerimi se te reforme ne strinjajo. Glavna opora teh privilegijev je dualizem in nagodba, ki nespešuje in podpira dualizem.

skih sreih, tu več, tam manj zavestno. Ona je mejnik v našem narodno-političnem življenju, pokazala nam je vsem jasen cilj, ki ga ne pustimo več iz vida.

Premirje.

Premirje še ne nudi brezpogojnega jamstva za resničen mir, vendar je premirje navadno očividni znak za bližajoči se mir. Premirje določa, da se za gotovi čas ne sme pričeti na nobeni strani s sovražnostmi. Tako se je sedaj, kakor se poroča, med Rusi in našimi odposlanci sklenilo, da mora stranka, ki hoče zopet pričeti s sovražnostmi, 48 ur prej odpoledati premirje. Postojanke, v katerih ostajajo za časa sklepanja premirja posamezne čete, so ločene od sovražne armade po posebej označe-

Strahovlada in cenzura na Hrvatskem.

Kakor je skušala te izjave pred dnevi potlačiti in utajiti naša vlada, ravnotako je še včeraj ogrska vlada v Zagrebu utajila slične izjave.

Tudi na Ogrsko-Hrvatskem gredo z utajitvijo resnice tako daleč, da zaplenijo celo deklaracije celin skupin strank. Tako je bila včeraj v Zagrebu utajena in zaplenjena na posebno povelje iz Budimpešte skupna slovesna deklaracija poslancev Starčevićeve stranke prava in srbskih samostojnih poslancev, čeprav so podali izjavi poslanci izvršujoč svojo dolžnost, da v tej usodepolni dobi javno izrazijo voljo svojega naroda.

Ta izjava je bila zelo nedolžna, toda kljub temu se na ukaz iz Budimpešte ni smela objaviti. Izjava se glasi:

„Povodom mirovne ponudbe sedanje revolucije ruske vlade, ki je bila dne 28. novembra 1917 izdana v Carskojem selu in katera se obrača do vseh vlad, ljudskih slojev in do vseh vlad vojskujočih se držav z vprašanjem, ako so pri volji, pričeti s pogajanj za takojšnje premirje in mir, izjavljajo podpisani poslanci hrvatskega sabora, da pozdravljajo vsak korak, ki bi mogel v resnici privedi do trajnega miru.“

Povodom tega smatramo za svojo dolžnost, da s tem javno izrazimo zahtevo celega naroda, ki — opirajoča se na samoodločbo narodov — zahteva odločno: mir, ki bi naj napravil konec grozotam svetovne vojne, mir, ki bi naj odgovarjal v demokratičnem duhu, mir, ki bi zajamčil vsem narodnostim, torej tudi enotnemu narodu Hrvatov, Srbov in Slovencev, popolno prostost državnega, kulturnega in gospodarskega življenja in razvoja.

Zagreb, dne 3. decembra 1917.

Slede podpisi: Cesar Akačič, Srgjan Budisavljevič, Dragutin pl. Hrvoj, Vojislav Kempf, Iv. Kovačević, Franjo pl. Kufrin, dr. Petar Majer, dr. A. Pavlič, Ivan Peršić, dr. Živko Petričič, Valerijan Pribečević.

Gospoda! Ta izjava mi je povod, da deklaracijo kakor tudi deklarante tukaj kar najprijaznejše pozdravim v imenu Jugoslovanov te državne polovice. (Pritrjevanje.) Konstatujemo še zlasti, da nas zelo veseli, ko vidimo, da so se združili za skupno izjavo Starčevićeva stranka in Srbi (pritrjevanje), da pokažejo, kako zelo dokazujejo enotnost in edinost na celim jugu. Zastonj se bodo trudili odpadniki in tudi od vlad podkupljene duše, da bi postopali z našo deklaracijo tako, kakor delata avstrijska in ogrska vlada.

Ogrska izrablja Avstrijo.

Visoka zbornica! Sedanja razprava za podaljšanje nagodbe z Ogrsko se vrši baš v času, ko je vsem Avstrijem že postalo jasno, kako škodo imamo od sedaj še veljavne nagodbe z Ogrsko iz leta 1908. Gospodarske katastrofe med to vojno grede vse na račun našega ogrskega prijatelja. Velika beda širokih slojev v avstrijskih deželah je posledica nenaravnega gospodarskega razmerja med obema državnima polovicama. Slabo preskrbo z moko in drugimi živili ima Avstrija zahvaliti nagodbi z Ogrsko, kajti ta nagodba je prinesla Ogrski vse koristi na gospodarskem polju, dočim je avstrijske dežele leto za letom bolj oškodovale in slabila, dokler niso končno Ogrji v tej vojni dosegli popolno samostojnost.

Ogrji so razumeli za časa vojske se popolnoma zapreti in nam deliti milosti. V mirnem času smo bili vsled sklenjenih pogodb navezani, da smo dobivali iz Ogrskega za drag denar žito, zlasti pšenico. Tudi dobava živine iz Ogrske, ki je umela vse meje na jugu monarhije dobro zastražiti, je bila za drag denar omogočena. Za časa vojske nam enostavno niso hoteli dati ničesar, tako da je naša državna polovica prišla večkrat v največjo stisko. Posledice, ki so se pojavile, so: Jadikovanje vseh stanov v Avstriji, nezadostna prehrana otrok, delavcev, veliko pomanjkanje, da, deloma še celo lakota. Nasprotno pa je na Ogrskem izobilje vseh potrebnih živil, razkošno živ-

ni črti. Ta črta se ne sme več spremeniti, oziroma ne sme prestopiti. Premirje je obvezno za oba dela, in sicer od določenega časa naprej, oziroma od časa, ko se objavi sklep premirja. Med premirjem se ne sme pošiljati nobenih čet ne na fronto in ne iz fronte. V prejšnjih dobah so se premirja sklepala celo za več let. Tako so n. pr. Turki sklepali večkrat premirje s kristjani iz verskih ozirov za dobo 20 do 30 let. Premirje se ne sme zamenjati z orožnim premirjem, ki se pogosto sklepa med divjanjem najhujših bitk v svrhu pokopanja mrličev, odprave ranjencev itd. Z Rusijo še sedaj naša armada kljub temu, da je divjala vojska 41 mesecev, ni sklepala premirja. Upamo, da bo sedaj vsaj na vzhodu konec prelivanja krvi.

jenje brez vseh skrbi, lov za vojnimi dobički, da, še celo zasmehovanje pomanjkanje trpečega prebivalstva naše državne polovice. Se pred dnevi je v železniškem vozu v pogovoru izjavil nek gospod iz Ogrske: „Tukaj v Avstriji more živeti le pes.“ To prostasto prisposodo je naredil z nekakim notranjim veseljem, ker si je bil svest tega, da je Madžar Avstrija izročil lakoti na milost in nemilost.

Da je neznosne razmere v zadevi prehrane pripisati na račun Ogrrov, je pač v Avstriji slehernemu znano, ni pa morda znano gospodom ministrom, ki kot uradniki-ministri nimajo toliko poguma, da bi nastopili proti Ogrrom. Od severne Češke do južnega konca dežele požrtvovalnih Dalmatincev, od vrlih Predarelčanov in Tirolcev notri do najskrajnejših ozemelj Galicije in Bukovine slišiš samo eno kletvico prebivalstva glede slabe aprovizacije in preklinjanje nad nečuvnim postopanjem Ogrrov napram avstrijskim deželam. V ljudstvu se je pojavilo ogorčenje proti Ogrrom, ki je včasih hujše, kakor zoper skupne sovražnike. In po pravici, kajti Ogrska se je proti nam gospodarski zaprla mnogo bolj strogo, kakor marsikatera nepristranska ali še celo sovražna dežela (Pritrjevanje.) Ne smemo pozabiti, kar je že tudi prišlo v javnost, da so Ogrji na stotine vagonov žita poslali preko Švice v sovražno deželo. Na tisoče ubogih družin pa gladuje vsled zločinskega postopanja Ogrrov.

Gospoda! Glad boli in ustvarja čine obupnosti, ki so tem hujši, ker prizadeti vedo, da morajo le zaradi ljubih Ogrrov, katere tako poveljujejo, katerim so še včeraj in danes peli nemški poslanci slavospeve v naši zbornici, prestatiti toliko gorja.

Dejanske razmere, ki se zrealijo v nevolji celega ljudstva, beležimo na kratko: Ogrji so vsled gospodarskega izkoriščanja najbolj osvoženi ljudje pri vseh Avstrijskih brez razlike narodnosti. (Prav dobro!) Tega dejstva ne odpravi še tako lepo naslikano poročilo poročevalca o podaljšanju nagodbe z Ogrsko.

Ljudstvo bo obračunalo s poslanci, ki so za podaljšanje škodljive nagodbe.

Gospoda! Kdo ne pozna tega srda, kdo ga še bo tajil, kdo ga še bo skušal prikrivati? Zaril se je že globoko v dušo slehernega pomanjkanje trpečega Avstrijca. Vprašam le zastopnike ljudstva: Ali še imate poguma, glasovati za nagodbo na podlagi teh izkustev, za nagodbo, ki nas je skozi eno desetletje gospodarsko uničila, ki nas je v vojnem času obsodila na lakoto, za nagodbo, ki je spravila Avstrijo ob rob propada. Ogrsko pa ojačila in sicer ojačila tako, da bo izšla iz vojske mogočna in gospodarsko ojačena? Bolje je nobene nagodbe, kakor pa nagodbo, ki bi popolnoma uničila našo gospodarstvo! Ljudstvo mora obračunati z zastopniki, ki bodo glasovali za nagodbo, to tem bolj, ker ti pomagajo, da mi še nadalje izgubljam gospodarske koristi, katere smo s trudom in železno pridnostjo rešili pred poželjivostjo in brezobzirnostjo Ogrrov. Imena teh zastopnikov Avstrije, ki nam zanjko, katero so nam Ogrji vrgli okrog vratu, še bolj nategujejo, bodo prišla na sramotilni oder za večen spomin na razbijalce avstrijskega narodnega gospodarstva.

Kratkovidnost nemških politikov v Avstriji je nepojmljiva, ker vsled malenkostnih političnih dobičkov, katere imajo tupatam iz dualistične oblike, pušajo v nemar vse gospodarske koristi naše državne polovice. V narodnem oziru jim vendar ta državna oblika ni prinesla nobenih trajnih in velikih koristi, v gospodarskem oziru pa je nas vse dualizem oslabil in postaja od leta do leta še nadalje katastrofalen. Gospodje na nemški strani se vselej sklicujejo na državno obliko, ki se je obnesla, pri čemur pa pozabljajo, da je Ogrska vselej stremila za tem in še stremi sedaj za tem, kako bi se popolnoma ločila od Avstrije. Bolje, da pride ta ločitev preikostei, dokler še nismo popolnoma izročeni poginu. (Pritrjevanje.) Torej:

Proč z dualizmom in samostojno Ogrsko!

Vsaka nagodba in pogodba je za Ogre samo skupnost na odpoved. Kakšen dobiček pa ima Avstrija, ako smo mi vsled takega izkoriščanja od strani Ogrske v gospodarskem oziru pobiti k tlom, tako, da ne moremo niti dihati več? Nemci bodo morali priti do prepričanja, da se vsled gospodarskih slabih razmer tudi narodnostno ne bodo mogli krepiti. Kratko rečem: Za Avstrijo je iskati rešitve le v tem, da se razbijejo sponi dualizma, da se gradba cele monarhije prenovi na podlagi narodnostnih skupin, ki bi se naj neovirano in prosto, gospodarsko in narodnostno razvijale na ozemlju, na katerem bivajo ti narodi. Vsa ta ozemlja se sme lažje smatrati za gospodarsko enoto, za skupno carinsko in trgovsko ozemlje, nego je to možno pri dualistični državni obliki, vsled katere je država itak razcepljena na dva irgovinsko-politična dela. Narodnostne zahteve Čehov in Jugoslovanov, ki so izražene v deklaracijah z dne 30. majnika t. l., uvažujejo te nedostatke in stremijo za tem, da bi rešile Avstrijo. Zaradi tega moramo pač očitano, katero nam mečejo v obraz naši narodni nasprotniki, češ, da hočemo razbiti Avstrijo, odločno odkloniti. Le zaradi nadvlade Nemcev in Judomadžarov, vsled zatiranja malih narodnosti od strani poslednjih, se je moralo krčevito držati starih oblik; zaradi obeh teh gosposkih narodov mora biti

država v gospodarskem oziru razbita. Zaradi tega nadzledja Nemci tudi glasujejo za podaljšanje na-
godbe z Ogrsko in dovolijo, da ljudstvo strada še
nadalje.

(Dalje prihodnje.)

Zveza jugoslovanskih železničarjev.

Nad tri leta je počivalo delovanje jugoslovanskih železničarjev, česar je krivo zlasti proganjanje železniških uradnikov in uslužbencev in pa dejstvo, da so oblasti razpršile na vse strani raznih avstrijskih kronovin odbornike in delavne zvezine člane.

Dne 8. grudnia t. l. zvečer so se zbrali v Nar. domu v Mariboru na posvetovanje delegatov naju-
plivnejši železničarske organizacije. Posveto-
vanje, katerega se je udeležil v imenu Jugoslovans-
kega kluba poslanec dr. Verstovšek, je trajalo
do 12. ure in je obrodilo mnogo načrtov za bodoče
delovanje.

Dragega dne popoldan so se zbrali železničarji
v prav lepem številu k izvaurednemu občnemu zho-
ru. G. predsednik Škerjanc pozdravi navzoče,
pojasni v kratkih in jednatih besedah trpljenje raz-
nih članov v zadnjih treh letih, ukinjenje delovanja
Zveze v zadnjem času in izraža upanje, da bo Zve-
za tembolj sedaj delovala za boljšo bodočnost svojih
članov. Predsednik posebno pozdravi delegata Jugo-
slovanskega kluba, poslanca dr. Verstovška.

Poslanec dr. Verstovšek sporoči skupšči-
ni pozdrav Jugoslovanskega kluba ter povdarja, da
parlamentarno zastopstvo najbolj umeva važnost ju-
goslovanske organizacije železničarjev. Govornik o-
pisuje trpljenje preganjanj, ki so trpeli, ker so za-
vedni moške, ki so trpeli za svojo močno organizacijo.
Nasprotniki so jih hoteli streti, toda ni se jim po-
srečilo. Malodušnih članov, omahljivcev in boj-
ljivcev ne sme biti v tako vrli organizaciji. Parlamen-
tarne zastopstvo računa kakor na vse sloje slovenskega,
hrvatskega in srbskega naroda, tako tudi na
izdatno pomoč vseh jugoslovanskih železničarjev. Or-
ganizacija mora postati važen faktor na celim jugu.
Nemški uradnik bo na raznih progah slovanskega
juga pač lahko užival gostoljubnost, ne bo pa gospo-
daril in ukazoval, kakor doslej. Govoru so sledile
burne ovacije za Jugoslovanski klub.

Nato poda g. Kejžar jako obširno odobrovo
pročilo, ki je bilo zanimivo ne toliko zaradi delova-
na Zveze, kakor predvsem zavoljo podrobnih podat-
kov o preganjanju slovenskih železničarjev.

G. Ljubič iz Trsta prinaša iskrena pozdra-
va močne tržaške podružnice, ki že šteje v kratkem
času nad 300 članov.

Pri drugi točki, namreč pri volitvi novega od-
bora, predlaga g. Kejžar, da se odbor začasno ne
voli, temveč se prenese centralno vodstvo na mari-
borsko podružnico. G. Ljubič predlaga, da se bolni-
ška blagajna ne sme odpraviti, temveč se raje zviša
članarina. Članarina se določi s 1. januarjem 1918
na 1 K 60 v na mesec. Sprejemajo se tudi proslo-
voljni doneski. Redne podpore se podeljujejo rednim
članom, ki so najmanj 4 tedne bolani. Višino te pod-
pore določi vedno podružnični odbor, katero mora
vselej odobriti osrednji odbor.

Občni zbor izreka vsem preganjanim neomaje-
no zaupanje, denuncijantom pa skrajno zaničevanje.
Občni zbor nadalje poziva vse člane in podružnice,
da zbirajo naprej material o persekucijah, da more-
jo pozneje obračunati s krivci teh prežalostnih do-
gdkov.

Občni zbor nadalje poziva vse podružnice, da
začnejo redno in vstrajno poslovanje in naprosijo li-
ste: „Stražo“, „Slovence“, „Slovenski Narod“ in „E-
dinost“, da objavljajo domsko raznih podružnic in
Zveze.

Dolgo časa se je govorilo o ujedinjenju ju-
goslovanskih železničarjev vseh kategorij. Sklene se,
da naj sedanjí odbor pripravi načrtu zbiru
predložiti natančne načrte za to ujedinjenje.

Občni zbor izreka nadalje Jugoslovanskemu
klubu najiskrenejšo zahvalo za vse, kar je do sedaj
storil za železničarje, in ga prosi tudi zanaprej iz-
datne podpore.

Nadalje pozivajo zborovalci vse stranke celega
juga, da sprejmejo pri prihodnjih volitvah v držav-
ni zbor zastopnika jugoslovanskih železničarjev kot
kandidata. Ravnotako prosijo parlamentarno zastop-
stvo, da se sprejmejo tudi železničarji kot člani v
Narodni svet, kakor hitro bi se ta osnoval.

Vsnored dnevnega reda je bil jako mnogovrst-
ten. Naša želja je še, da bi Zv za železničarjev pri-
klonila kmalu tudi vse hrvatske železničarje k svoji
organizaciji.

Agrarni socializem v Rusiji.

Dne 23. novembra t. l. je „vlada ljudskih ko-
misarjev“ izdala dekret, v katerem se zahteva, da
preide zemlja v last vsega ljudstva. Vsebina dekreta
je:

Zasebna last katerega zemljišča preneha. Vsa
zemljišča, ki so se dosedaj nahajala v oblasti plem-
siva, cerkve, samostanov in kapitalistov, z gospodar-

skimi poslopi in s pritlikinami vred, z mrtvim in ži-
vim inventarjem postanejo last vsega ljudstva. Raz-
lastitev se bo izvršila brez odškodnine dosedanjim
lastnikom; toda dobivali bodo skozi nekaj let podpo-
ro iz državne blagajne, da se lažje prilagodijo no-
vim življenjskim pogojem. Izvzeto od razlastitve je
zemljišče, ki je last kmetov in kozakov; ta last osta-
ne nedotaknjena.

V vsakem okraju si izvoli ljudstvo okrajni od-
bor, v vsaki občini občinski odbor. Okrajni odbor
določa, katera zemljišča se bodo razlastila, izvrši
razlastitev in izroči razlašeno zemljišče posameznim
občinskim odborom. Občinski odbori uredijo obde-
lovanje zemljišča. Smejo zemljo deliti na parcele in iz-
ročati v svrhu obdelovanja posameznim kmetiskim in
delavskim družinam. Nobena družina pa ne sme do-
biti več zemljišča, kakor bi ga mogla sama, to je
brez najetja delavcev, obdelovati. Ostalo zemljišče
pa se za porabo podeli tistim družinam delavcev, ki
nimajo nobenega zemljišča. Družine, ki dobijo zem-
ljišče, dobijo isto samo za lastno porabo, ne pa kot
osebno lastnino. Ako hoče zapustiti katera družina
zemljišče ali ako izumrje, zemljišča ne sme morebiti
prodati ali izročiti kot dedščino, ampak zemljišče
preide nazaj na občinski odbor in ta zemljišče odda
kaki drugi družini, pri čemer se mora še posebno
ozirati na najbližje sorodnike bivše družine. Bivši
družini se povrnejo samo stroški za zboljšanje zem-
ljišča, katero so izvršili. Ker se družine ne množi-
jo enakomerno naglo, se zemljišče v vsaki genera-
ciji nanovo porazdeli, da se tako uresničuje načelo,
da mora ostati v vsaki družini samo toliko zemljiš-
ča, kolikor ga more sama obdelovati. Ne razteza se
pa ta način rabe zemljišča na posestva s posebno in-
tenzivnim obdelovanjem, zlasti ne na vrte, drevesni-
ce, zemljišča za pridelovanje sladkorja, za pridelo-
vanje oranzj itd. Taka posestva obdelujejo občinski
odbori na svoj lastni račun.

Odredba priznava vsem ruskim državljanom
pravico do zemljišča. Vsak delavec sme zahtevati, da
se mu odkaže toliko zemljišča, kolikor ga more obde-
lovati s svojo lastno družino. Ako mu pa občinski
odbor ne more odkazati zemljišča v lastni občini, te-
daj se mu pa odkaže zemljišče v kaki drugi občini,
v kateri se še nahaja odvisno zemljišče.

Ta odredba dokazuje, da so boljševiški vodite-
lji socialistični sanjači prve vrste. Uresničiti hočejo
to, kar se še dosedaj ni posrečilo nikomur, odpra-
viti osebno lastnino, upeljati samo državno ali naro-
dno lastnino in zgraditi ves družabni red zgolj na
dva zakona: na popolno enakost in popolno prostost.
Tak družabni red pa je nemogoč, ker si niti dva člo-
veka nista popolno enaka in ker je k redu v državi
neobhodno potrebno, da se prostost omejuje po pri-
stojni oblasti.

Z boljševiški komunističnimi nakanami so
nezadovoljni ne samo veleposestniki in meščani, —
marveč tudi srednji in mali kmetiski posestniki. Saj
bi ne samo veleposestniki, marveč tudi mali posest-
niki izgubili svojo zemljo, ki je dosedaj bila njihova
last in ki bi jo radi svojim otrokom izročili v po-
sest. In če bi se morda izpočetka najmanjšim posest-
nikom in kozakom zavoljo tega, da bi se jih prikle-
nilo na boljševiško vladu, pustila njihova posestva,
tekem ene generacije bi vendar prešla v splošno last.
Saj velevala določba, da se mora tekem ene genera-
cije zemlja nanovo razdeliti; le tako se more uresni-
čiti temeljno načelo boljševiške „agrarne preosnove“,
da je lastnik ruske zemlje ne posameznik, ampak
ruski narod.

Posledica te odredbe je nezadovoljnost pri vseh
kmetiskih posestnikih, velikih in majhnih. Ta neza-
dovoljnost se kaže v tem, da se organizacija kme-
tov ni hotela razdružiti in popolnoma strniti z boljš-
eviki, kakor so ti zahtevali, temveč je ohranila svo-
jo samostojnost. Njen izvršilni odbor že nastopa v
zvezi z zmernimi socialisti proti boljševikom, katerim
se začenja pod nogami majati — zemlja.

Rojaki!

Pri naših najnesrečnejših bratih je pretekli
mesec napočila zopet ura radostnih upov. Pregnani
od krute usode iz svoje krasne domovine, izgubivši
ves svoj imetek, morali so že preko dveh let prebi-
vati raztreseni med tujimi ljudmi v najžalostnejših
razmerah. Sedaj se jim zopet odpira pot v ljubljeno
domovino.

Povratak naših primorskih beguncev pa ni ta-
ko enostavna in lahko izvršljiva stvar. Razdejanost
njih bivališča; brez orodja in živine so; polja, tra-
vniki in gozdovi so opustošeni; manjka živeža; tre-
ba torej velikih, dolgotrajnih priprav, predno morejo
domov vsi naši begunci.

Vse te priprave izpeljati naravno da je naloga
države in drugih javnih korporacij. Vendar je tudi
dolžnost vseh drugih krogov, da olajšajo to ogromno
delo. Med prebivalstvom in oblastnjami treba posre-
diti organov, ki na eni strani sporočajo želje in
nasvete javnim činiteljem, na drugi strani pa gre-
do državi in roke pri izpeljavi njenih koristnih na-
črtov.

Ker se glavni del vsega tega poslovanja osre-
dotičuje pri centralnih oblastih na Dunaju, smatrali
so naši poslanci v inga za potrebno, da se na Du-
naju osnuje podpisani osrednji odbor za vrnitev be-
guncem in obnovo Primorja.

Naloga temu odboru bo predvsem, da sodeluje
pri vseh pripravah za čim hitrejši povratak begun-
cev v domovino. Razume se pa, da mora zastopati
njihove interese, zlasti njihove pravice do podpor in
zadostnega živeža, kakor tudi do zdravih bivališč,
dakler so se v tujini. Odbor ima sodelovati pri na-
meravani obnovi in hoče zlasti skrbeti, da bodo ob-
nova dela izročena domačemu kapitalu na vzajem-
nostni podlagi in domačim delavnim silam.

Odbor je že prijavil svoje delovanje osrednji
vladi, ki ga priznava, izjavljajoč, da se bo drage
volje ozirala na vsako koristno iniciativo. Odbor ho-
če sodelovati z vsemj obstoječimi korporacijami in z
drugimi odbori, tako, da bodo roko v roki delovali
vsi oni činitelji, ki so v to poklicani. Za eno prvih
nalog smatra odbor, da se preko zime zagotovi iz-
datne in zdrave življenjske pogoje begunski mladini,
katera je položila na oltar že toliko nepotrebnih žr-
tev. Započeti hoče torej akcijo, da se čim večje šte-
vilo begunske mladine preseli na jug med kmetске
rojake dobrega sreca in darežljivih rok. Hoče se de-
lo spraviti na Stajersko in Kranjsko, deloma i na
Koroško, kjer bo pod nadzorstvom deležna gostoljub-
nosti rojakov.

Odbor je prepričan, da se bo begunsko ljudst-
vo odslej z zaupanjem obračalo na podpisani odbor,
izvajajoč povsem resnično in stvarno svoje potrebe
in želje, katerim hoče odbor po vseh svojih močeh
pripomoči do uresničenja.

Da se more vse to doslej tako raztreseno po-
sredovanje, dopisovanje in pripravljalno delo, zlasti
na intervencije pri osrednjih oblastih vsrčiti redno
in nepretrgoma, sklenil je odbor osnovati na Dunaju
stalno pisarno, ki bo na razpolago s pismenimi in
ustnimi nasveti vsakemu beguncu.

Da se zagotovi vse to redno poslovanje, da se
omogočijo razne podporne akcije v prid beguncem,
naravno, da treba izdatnih gmotnih sredstev. Obr-
nili smo se že za podporo na državo in na razne ja-
vne korporacije. Treba nam pa tudi pomoči od sira-
ni rojakov, ki niso do sedaj nikdar odrekli, kadar je
šlo za najnesrečnejši del naroda, za primorske be-
gunce.

Podpisani odbor vsled tega prosi, naj vsakdo,
ki so mu na srečo naši begunci, priskoči s primer-
nim darom na pomoč; naj zbira sam in po družbah,
naj posreduje pri zavodih in korporacijah, da zadobi
podpisani odbor podporo. O darovih kakor sploh o
poslovanju odbora se bo polagal javen račun in se
bo zlasti vsako podporno pošiljatev izkazalo v časopi-
silih.

Darovi naj se pošiljajo na dvornega tajnika g.
Fran Posega, Dunaj, I., Oberster Gerichtshof.

Rojaki, uvažujte pri tem, da je zima pred dur-
mi in da dvakrat da, kdor hitro da.

Na Dunaju, dne 7. decembra 1917.
Osrednji odbor za vrnitev beguncev
in obnovo Primorja na Dunaju.

Dostavek: Osrednji odbor ima izvršilni in gla-
vni odbor. Častni predsedniki so: na Dunaju senat-
ni predsednik na upravnem sodišču dr. Miroslav
Ploj in dvorni svetnik profesor Fran Suklje, v
domovini: premilostljivi gospod škof tržaško-koprski
dr. Andrej Karlin.

Izvršilni odbor: predsednik: glavni odvetnik
glavne prokuratorie Ivan Okretič; podpredsed-
nik: državni poslanec Josip Font; tajnik: dvorni in
sodni odvetnik dr. Friderik Babnik; blagajnik:
svetovalstveni tajnik pri e. kr. najvišjem sodišču F.
Posega; odbornika: dvorni svetnik dr. J. Bab-
nik in vseučiliški profesor J. Plemeš.

V glavnem odboru so poleg že imenovanih čla-
nov izvršilnega odbora sledeči gg. državni poslan-
ci: dr. Gregorčič, dr. Laginja, dr. Koro-
šec, dr. L. Pogačnik, dr. Ravnikar, dr.
Rybar, profesor Spinčič in e. kr. ministru
prideleni višji komisar dr. Vodopivec.

Odborova pisarna: Dunaj, I., Bankgasse 2 ob
vходу na levo. Voditelj Andrej Gabršček.

Madžarske dualistične cvetke

Ogrski list „Az Est“, katerega se razpeča na
ulicah na stotisoče iztisov, je priobčil v svoji števil-
ki dne 5. dec. sledeče:

„Naš najhujši sovražnik, stara Avstrija, je
pričela proti nam odprti, sistematični boj, ko njeno
rovarenje proti nam ni imelo nobenega uspeha. Po
zraku Dunaja, ki je napolnjen s smrdom v razsulu
se nahajajoče Avstrije, letajo okoli namesto ptic
psovke in obrekovanja. Vsak češki lump in vsak av-
strijski osel sramoti Ogrsko. Sedaj je neka avstrij-
ska sova za svoje sodruge iznašla, da je ogrskih vo-
jakov padlo malo, zato jih je pa prišlo zelo mnogo
v vietništvo. Ako bi bilo temu tako, bi mi srečni plo-
skali, kajti za svet je zdrava, plemenita ogrska kri
mnogo bolj potrebna, kakor pa avstrijska. Toda žal,
Ogrska je na mrtvih in vjetih izgubila nerazmerno
veliko, in sicer ne samo vsled izdajstev Čehov, ani-
pak tudi vsled avstrijskega vodstva. Vse to izgube
nam nalagajo dolžnost, da udeistvimo samostojno o-
grsko armado, katero bodo vodili ogrski višji čast-
niki, ne pa avstrijski častniki. Vrh tega se morajo
organizirati v vseh strokih madžarski interesi. Od
otroka do starčka se mora našemu narodu pojasniti,

da mi še nadalje ne moremo z Avstrijo skupno živeti, ker hoče ta povzročiti naš siguran propad in pogin. Nasproti Avstriji mi nimamo nobene obveznosti več. Škoda za vsak križljaj kruha, ki ga damo Avstriji, škoda za vsak krajcar, ki ga plačujemo za njene prav slabe industrijske izdelke. Ne obiskujmo ne čeških kopališč, ne avstrijskih zdravilišč, kajti iz vsakega vinarja, ki ga tje kaj nosimo, postanejo krogle, katere nam streljajo v naša trupla. z vsakim grižljajem, katerega jim mi dajamo, pitamo sovražnika, kateri svojo od nas vzdržano moč uporablja proti nam. Če se tudi v vsem nahajajo med nami nasprotja, bodimo v tem močni kot skale, in avstrijska glava se bo razbila ob tej skali. Drugače bodo dosegli svoj cilj avstrijski zahrbtni napadi. Biti premagani od Avstrijcev, bi bila večja sramota, kot kak poraz in hujše kakor smrt, kajti bilo bi nečastno.

Na tak nesramen način se hujška na Ogrskem proti Avstriji. Pri tem pa ne gre za posamezne slučaje, marveč hujškanje Madžarov proti Avstriji je postalo sistematično. Če človek to prebira, se mu v duhu porajajo osebe, kakor Beffen Gabor, Zapolja in drugi, ki so smrtno sovražili Avstrijo in habsburško dinastijo ter so se z vsakim, s Turkom in hudičem, vezali zoper Avstrijo. Moderno madžarstvo s svojo neskončno ošabnostjo pa je tako, kakor ga je odgojil dualizem. Prej torej ne bo red v tem oziru, dokler ne bo konec dualizma.

Protiaustrijskemu pisarjenju tudi služi list „Az Djsag“, ki označuje v boju proti Avstriji štiri točke. 1. Ogrji morajo z ozirom na splošno nevarno zadržanje Čehov dobiti pravico, prepovedati reformo avstrijske ustave. 2. Avstrijski cesar mora na avstrijsko ustavo, kakoršna je danes, položiti prisego, kajti v tej ustavi je jamstvo za pogodbo iz leta 1867, dočim je v avstrijskem prestolnem govoru napovedana avtonomistična ustava povzročila že ob svojem naznanilu poraz in vodi k federalizmu. 3. Ne zahteva se samo upeljavanja madžarske armade z lastnim značajem, temveč tudi osvoboditev madžarskih vojakov od osovraženih avstro-češko-slovanskih častnikov in podčastnikov. 4. Ogrska bo sicer preskrbovala armado z živili, a prebivalstvo Avstrije je nič ne briga. Prebivalstvu Avstrije se bo dalo samo toliko živil, kolikor jih je treba kot kompenzacija za drugo blago in sicer brez vsake simpatije in na strogo trgovski podlagi.

Mir boljše vikov.

Petrograjski listi poročajo o govoru ljudskega komisarja Trockega v prenapolnjenem cirkusu „Modern“. Dejal je, da je sedaj prvo vprašanje — mir. V ta namen so morali najprej odstraniti meščansko vlado in potem še Kerenskogo. Zdaj so prišli bolj ševiki do moči, da dosežejo mir, in sicer ne diplomatski mir, marveč mir med narodi. Prva njihova dolžnost je bila, ponuditi premirje na podlagi ruske formule, po kateri naj vsak narod s plebiscitom sam odloči, h kateri državi hoče spadati.

Angleški vojni cilji nespremenjeni.

Angleški minister Churchill je imel te dni govor, v katerem je izvajal, da so vojni cilji Anglije nespremenjeni in da britsko ljudstvo ne namerava se pečati z drugim, kakor s tem, da legitimira pravične vojne cilje, za katere se je začela vojna. Če bi se sploh bilo resno stavilo tako vprašanje, bi mogel o njem odločevati le narod kot celota. Ne verujem, da bi s predložitvijo takega vprašanja vsemu narodu bil v zvezi najmanjši riziko in najmanjša nevarnost. Mi imamo vsa sredstva za uspešno nadaljevanje vojske. Namesto Rusije, ki je začasno odpadla iz naših vrst, so vstopile Zedinjene države Severne Amerike. Nastop Zedinjenih držav Severne Amerike pomeni praktično združitev celega sveta z vsemi njegovimi pomožnimi sredstvi proti nemški sili. To mora končno imeti odločilni uspeh. Večinoma celo prihodnje leto bodo morali britski narodi nositi glavni del vojnih bremen na suhem in istočasno držati tudi P-čolne v šahu. Drugače ne bo zmage. Mi moramo svojo vojaško silo povzdigniti na najvišjo točko, da se bodo naši vojaki vrgli na nemške črede kot leopardi. Imeti moramo veliko zračnih letal; mi moramo v boju proti Nemoem napeti vso svojo narodno silo in energijo.

Vojaška pomoč Amerike.

„Times“ poročajo iz Vašingtona, da stremijo novejši predlogi vojnega ministra za tem, da bi se stalno vzdrževala armada dveh milijonov mož za pomoč zaveznikom na zahodni fronti.

Panama napovedala Avstriji vojsko.

Iz Novega Jorka se poroča dne 11. decembra, da je ameriška država Panama napovedala Avstro-Ogrski vojsko.

Vstaja na Portugalskem.

Svicarska poročila naglašajo, da revolucija na Portugalskem traja še naprej. Revolucionarno vojaštvo je aretiralo vojnega in notranjega ministra. V Lizboni se še nadaljujejo puščični boji. Novo portugalsko ministrstvo je sestavil general Sionio Paes, ki je prevzel poleg predsedstva še tudi poveljstvo za zunanje zadeve in vojsko.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču sneženi z meti in megla. Vsled tega je bojno delovanje posebno v gorovju, omejeno. Borojeve čete so na južnem krilu prodrle do 10 km daleč čez Piavo in zavzele celo črto utrjenih italijanskih postojank. Na ozemlju med Piavo in Brento ter v prostoru med Brento in Asiagom smo prodrli nekoliko naprej. Conradove čete so v 4 dneh v gorovju Meletta vjele 16.000 mož. V boj so stopile tudi francoske in angleške čete, večinoma črnci iz Afrike. — Na francoski fronti se vrši boj za posamezne postojanke. Večjih podjetij zadnje dni ni bilo. — Na ostalih bojiščih razun padca Jeruzalema nobenih posebnih dogodkov.

Prvi boji med Avstrijci in Francozi.

Dopisnik Reutterjevega urada na italijanskem bojišču poroča dne 8. decembra, da so se med francoskimi in avstro-ogorskimi četami menjali te dni na italijanskem bojišču prvi strelji. Francozi so prevzeli eden najnevarnejših delov italijanske fronte. Obrambne črte, katere so zavzeli Francozi, se sedaj naglo spreminjajo v močno obrambno zono kakor na francoskem bojišču.

Važnost zasedenja Jeruzalema.

Angleško poročilo pravi, da je zasedenje Jeruzalema velike mednarodne važnosti. Jeruzalem je zasedla britska armada s pomočjo francoskih in italijanskih čet. General Allembi, zmagovalac nad Jeruzalemom, namerava imenovati za sveto mesto britskega vojaškega guvernerja. Tako bo nad Jeruzalemom plapolala angleška zastava, dočim bodo nad narodno lastjo Francije in Italije, t. j. nad šolami, samostani itd. razobešene francoske in italijanske zastave. Najprvo se bo nad Jeruzalemom proglasilo obredno stanje. Ne bo se napravil noben poskus, da bi se bodoče stališče mesta uravnilo pred splošnim mirom. Med tem se bo smatralo mesto, da je v vojaški posesti generala Allembija.

Izpraznjenje Jeruzalema.

Berolinski Wolffov časnikarski urad poroča: Jeruzalem je bil izpraznjen. Za prostovoljno izpraznjenje je bilo v prvi vrsti merodajno naziranje, da se zemlja, ki je vsem vernim narodom sveta, ne sme spremeniti v pozorišče krvavih bojev. Nasproti temu pa ne igra vprašanje o tem, ali bi se naj v vojaškem oziru brezpomembno mesto obdržalo, nikake vloge. Naši zavezniki (Turki) vedo, da stojimo mi na njih strani in da se o posesti Jeruzalema s sedanjim uspehom Angležev ni padla končna odločitev. — Listi tudi poročajo, da latinski patriarh Camassei ni ostal v Jeruzalemu, temveč se je preselil v mesto Damask, kjer je dne 6. decembra umrl njegov pomožni škof Riccardo.

Politične vesti.

Duhovščina gornjegrajske dekanije za jugoslovansko deklaracijo. Duhovščina gornjegrajske dekanije v Savinjski dolini je poslala Jugoslovanskemu klubu naslednjo izjavo: Duhovščina gornjegrajske dekanije se iz vsega srca pridružuje vsestranskim izjavam za državno pravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja t. l. ter z zahvalo izraža vse svoje zaupanje vsemu Jugoslovanskemu klubu, modro in zvesto izvršujočemu oporoko nepozabnega dr. Jan. Kreka, ter bridko obžaluje žalostni razdor, povzročen po dr. Šusteršiču. Pozdravlja tudi z vsem miroljubnim svetom mirovni trud in delo sv. Očeta Benedikta XV. in pa ljubljenega cesarja Karla I., katera naj, tako prosimo, Gospod ohrani in krepeč in osrečuje in ne da v roke njihovih sovražnikov. Gornjegrajski, dne 3. decembra 1917. Sledijo podpisi vseh duhovnikov.

Za jugoslovansko deklaracijo so se zadnje dni izjavile še naslednje slovenskoštajerske občine: St. Vid nad Valdekom, St. Ilj pod Turjakom in Mislinja v slovenjegraškem, Grusovje in Vrholje v konjiškem ter Vurberg v pljuškem okraju.

Jugoslovanski železničarji za deklaracijo. Železničarji, zbrani v Mariboru dne 9. decembra 1917,

lot zastopniki večine jugoslovanskih železničarjev, pozdravljajo deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 ter jo brez pogoja in polnega obsegu odobravajo. Jugoslovanski klub je govoril nam vsem iz srca, ko je podal to za nas zgodovinsko izjavo. Samo tedaj, ako se v deklaraciji podani minimalni program v popolnem obsegu udeležijo, bodo služile železnice na naših tleh res svojemu pravega namenu, namreč povzdigi gospodarske in kulturne sile jugoslovanskega naroda. Ni nam treba povdarjati, da so ravno železnice s svojim po veliki večini nemškim uslužbenstvom tvorile največjo nevarnost za naš narodni in gospodarski obstoj. Zato pozivljamo Jugoslovanski klub, da se za nobeno ceno in pod nobenim pogojem ne odmakne od tako jasno začrtane poti v lepšo bodočnost jugoslovanskega naroda. Mi vsi zbrani in z nami ves jugoslovanski narod stojimo trdno in neomajano za Jugoslovanskim klubom. Da bi skoro zasijala tudi jugoslovanskim železničarjem zarja zlate svobode!

Izvršilni odbor češko-slovanske krščansko-socialne stranke je imel dne 9. t. m. v Brnu sejo. Predsednik poslanec Sramek se je spominjal začetkom seje umrlega dr. J. E. Kreka kot lastnega češkega socialnopolitičnega delavca. Izvršilni odbor je sklenil prispevati za dr. Krekov spomenik 200 kron.

Med drugim je sklenil izvršilni odbor resolucijo, naj češki Narodni odbor izvoli in predloži Češkemu svazu čimprej osnovo češke ustave na podlagi deklaracije z dne 30. maja t. l. — Izvršilni odbor zahteva takojšnjo sklicanje moravskega deželnege zbornice.

V armadnem odseku avstrijske delegacije se je vršila razprava o govoru vojnega ministra. Skupni vojni minister pl. Stöger-Steiner je razpravljal o odlikovanjih rezervnih in črnovojniških častnikov. Iz številnih odlikovanj je razvidno, da se te vojske ni delalo ne na fronti in tudi ne v zaledju nobenega razločka med aktivnimi in rezervnimi častniki. Do konca leta 1916 je bilo odlikovanih 6 neaktivnih častnikov z vitežkim križcem Leopoldovega reda, 93 z redom železne krone III. razreda, 4 s komturnim križcem Franc Jožefovega reda, 7 z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda, 4701 z vojaškim služnim križcem III. razreda, 15.357 z vojaško služno kolajno na traku vojaškega zaslužnega križca in 420 z zlatim služnim križcem s krono ali pa brez krone na traku hrabrostne kolajne. Vrh tega se pa še nahajata v naši armadi 2 neaktivna častnika, ki sta viteza vojaškega reda Marija Terezije, ter veliko število takih neaktivnih častnikov, ki so bili odlikovani z raznimi hrabrostnimi kolajnami, še predno so bili imenovani za častnike. Češki delegat Zahradnik je navajal razne pritožbe o slabem ravnanju z vojaški češke narodnosti in zahteval, da se odpustijo iz vojaške službe vsi črnovojniški letniki do vstetega leta 1870 ter da se črnovojnike, stare več kakor 42 let, ki so kmetje, obrtniki in družinski očete, uporablja samo za službo v zaledju. Delegat poslanec dr. Korošec prosi pojasnil o premirju z ozirom na to, ker je naš zunanji minister bolan; nadalje vpraša vojnega ministra, ali bi se ne dalo najti primernege pota, da bi se moglo uplivati na armado, ki se bojujejo v Palestini, in sicer v smislu, da bi se varovali in ščitili tamošnji sveti kraji. Potem je ožigosal vedno bolj paraščajoči upliv Ogrov v naši armadi in se je pritoževal o preganjanjih, katera so morali Jugoslovani pretrpeti za časa vojske. Čeprav Jugoslovani visoko čislajo osebo vojnega ministra Stöger-Steinerja, ker poznajo njega in njegovo delovanje na jugoslovanskem ozemlju, bo vendar njegova stranka glasovala proti vojnemu proračunu. Vojni minister je odgovoril delegatu dr. Korošcu, in sicer je pred vsem podal zaupno izjavo o vprašanju premirja. Glede na usodo Jeruzalema je izjavil, da se je vršilo zavzetje Jeruzalema brez vsakega boja. Turške postojanke zaledno od Jeruzalema so bile v noči od 8. do 9. decembra z naskokom vzete. Nato so turške čete, ko so videli, da mesta ne morejo več braniti, skozi mesto se umaknile proti vzhodu. Jeruzalem torej ni trpel nobene škode in se nahaja zdaj izven neposrednega vojnega ozemlja. Nato je vojni minister skušal zavračati napade na armado ter izjavil, da priznava, da so se dogodili v armadi nedostatki. On najostreje obsoja te zmote in prekršbe, obžaluje nedolžne žrtve ter bo krivce kaznoval. Posamezni slučaj pa se ne smejo posplošiti in staviti na rovaš celi armadi, češ, da je njen ščit omadeževan. Proti temu protestira. Kar se pa tiče trditve o kakem uplivanju Ogrov na našo armado, izjavlja minister, da mu o tem, odkar je on skupni vojni minister, ni nič znanega. Ko je še stavil poslanec Glöckel interpelacijo, da se naj koncem leta 1917 izpusti iz črnovojniške službe vse črnovojnike, ki so v tem letu dopolnili 50. leto svoje starosti ter da se črnovojnike, stare 42 let, uporablja samo za službo v zaledju, je bila seja zaključena. — V četrtak je bila zopet seja delegacijskega vojnega odseka. Delegat Zahradnik je vložil resolucijo zavoljo obvarovanja zvonov. Vojni minister je proti dr. Korošču zatrjeval hrabrost in junaštvo ogrskih čet v 10. soški ofenzivi. Škoda, da ni povedal, katere narodnosti so bile tiste »ogrske« čete, ki so se proslavile pri Kostanjevici, na gori Sv. Mihaela in Sv. Gabrijela. Hrvaške čete se namreč kaj rado meče kar na splošno med »ogrske« čete. Delegat

Stribrav je izpovedal junaštvo tisočerič českých vojakov, ki so hrabro izvrševali in še izvršujejo svojo dolžnost, če tudi vedo, da se vojskujejo za tuje interese. Delegat knez Auersperg je v polemiki proti slovanskim delegatom omenil, da so naši vojaki ponekod našli podobo starega lumpa srbskega kralja Petra. Nato mu je odgovoril češki delegat Habermaz, da on sicer ne pozna tistih oblik dostojnosti, ki so običajne v krogih kneza Auersperga. Zadržati pa more, da se takšne besede, kakor jih je rabil knez Auersperg, ne slišijo v vrstah priprostega delavstva. Lahko se o kraljih in kronanih glavah različno sodi, in če se je Auersperg o kronanih glavah poslužil takšnih izrazov, lahko kmalu najde učence in posnemovalce.

Protest Jugoslovanskega kluba in Češkega svaza proti odgoditvi zunanje-političnega delegacijskega odseka. Dr. Korošec in Stanek sta izročila dne 11. t. m. v imenu jugoslovanskih in čeških delegatov načelniku zunanje-političnega odseka dr. Bärnreitherju pismen protest proti temu, da je kar na svojo pest odgodil sklicano sejo zunanje-političnega odseka, na katere dnevnem redu se je nahajala razprava o ekspozeju grofa Czernina. Protest poudarja, da bi se seja smela odgoditi le na podlagi odločnega sklepa.

V proračunskem odseku državnega zbora je stavil češki agrarec in podpredsednik državne zbornice Udržal predlog, katerega bo njegova stranka zasledovala z vso resnostjo, da se namreč porazdelijo zemljišča. Izvaja, da se široke plasti ljudstva pri nas nahajajo v eni vrsti z boljševiki na Ruskem in naša vlada, ki sedaj smatra boljševike za enakovredne, enakopravne in sposobne za dvor, ne more v tem videti ničesar, kar bi ne bilo v redu. Predlog Udržala zahteva, da se naj vse zemljišče posameznih posestev, ki znaša več kakor 10 ha, razlasti in porazdeli med manjša posestva.

Kvotna deputacija avstrijskega državnega zbora je v svojem poročilu ogrski deputaciji naglasila, da so se gospodarske moči v sedanji vojni premaknile na korist Ogrski. Avstrija stopi v novo kvotno dobo znatno oslabiljena. Avstrijska deputacija smatra kot ob sebi umljivo, da morata vsi škodo na blagu in premoženju, ki je nastala v skupnem boju za brambo obeh držav nositi vzajemno obe državi in se imajo vsa dotična vprašanja smatrati in obravnavati kot skupna zadeva. Glede dobe, za katero naj se sklene kvota, se izreka avstrijska deputacija za eno leto. (Tozadevni predlog je bila deputacija sprejela z 8 nemškimi glasovi proti 4 češko-jugoslovanskim in socialnodemokratskim.)

„Gospodarji v svoji hiši.“ Pod tem naslovom je pisala te dni dunajska „Arbeiter-Zeitung“: „Mi hočemo ostati gospodarji v svoji hiši.“ S tem hoče prestolni govor pač odklanjati vsak poizkus vmešavanja v notranje razmere Avstro-Ogrske. In s stališča, ki mu je takozvana suvereniteta držav vse, ki mu je enotnost človeške družbe nič, se more to odklanjanje razumeti. Ali, nastaja vprašanje, kdo so ta „mi“, ki so in hočejo ostati gospodarji, čegavo je gospodstvo, ki se tu brani proti vnanjemu vmešavanju? Če bi bilo tako z „lastno hišo“, kakor bi pač moralo biti, bi bilo vmešavanje od zunaj ne le brezuspešno, marveč bi se nikdo ne upal vmešavati. Ker potem bi bilo tako, da bi bili vsi narodi gospodarji, in bi bila hiša last vseh: bi bila Avstro-Ogrska zveza svobodnih in neodvisnih narodov, v kateri ne bi bilo ne gospodov ne hlapcev, in bi bili vsi prijazni s to državnostjo, zadovoljni z njo in nikdo ne bi prihajal z brezsmiselnim poizkusom, da bi se hotel od zunaj zločinsko dotikati tega harmoničnega reda. Ta „mi“ morajo pač biti vsi narodi, vsi oni ustvarjajo le lastno hišo, vsi morajo biti gospodarji, t. j.: svobodni in samostojni. Potem bi bilo vmešavanje presezanje, ki bi je odločno odklanjali vsi. Saj je nedostojnost narodnostne države v tem, da doslej ni mogla napraviti reda, v katerem se ne more nikdo čutiti gospodarja nad drugimi, ne bi imel nikdo trnkega občutka, da je hlapec drugega, v katerem imajo vsi zavest svobode in samostojnosti. Mi hočemo biti gospodarji v svoji hiši. Ali, to izključuje, da bi bil kdo v njej hlapec in drugi premagalec.“

Zavlačevalci in podaljševalci vojske. Na Dunaju je izšel letak, ki je naslovljen „An die Deutschen Oesterreichs“ in ki se zavzema za nemški mir z aneksijami, kontribucijami in nadvlado nemštva. Letak pravi, da je položaj centralnih držav v vsakem oziru tako sijajen (tudi glede prehrane, da sme letos mnogo na boljšem kakor lani), da centralne države nikakor ne smejo skleniti miru, kakoršnega hoče internacionala. Če bi pustili Rumunijo in Srbijo iz rok, potem bi letina teh dveh dežel prišla našim sovražnikom v dobro. Mir nam mora zagotoviti, da bomo v bodoče glede prehrane brez skrbi in nam mora dati tudi jamstvo, da bomo mogli uvažati vse one surovine, ki jih potrebujemo. Letak pravi nadalje, da je naravnost otroško misliti, da bi se mogla Avstrija z enim ali drugim nasprotnikom poravnati na lastno pest in ironizira idejo velike sprave med narodi. Češ, mir Evrope mora biti tudi v bodoče obcrožen, kajti zavarovan bo ta mir le v toliko, v kolikor ga bo držala združena moč centralnih držav. Nemški letak protestira proti temu, da bi se bodoči mirovni kongres smel vmešavati v notranje zadeve

monarhije, češ, „mi“ hočemo sami poskrbeti za izgradbo naše države ter zaupamo v razsodnost kronarja, katere pravi interesi so identični z interesi nemškega naroda v Avstriji. Vojna mora trajati tako dolgo, da bodo sovražniki prisiljeni k miru, ki bode za vedno zagotovil tudi svetovno veljavo nemškega naroda. Podpisan je ta letak od več sto nemških veljakov, med njimi posebno mnogo nemških vseučiliških profesorjev in zastopnikov vojne industrije. V tej le družbi se seveda nahajajo tudi zastopniki naših domačih Volksratov, med njimi celjski dr. Ambroschiz, kočevski knez Auersperg, poslanec grof Barbo, načelnik koroškega Volksrata vitez Burger, posl. Dobnerig, načelnik kranjskega Volksrata dr. Egger, načelnik tržaškega Volksrata dr. Hofer, kočevski župan Loy, mariborski odvetnik dr. Orosel, znani „Achtung na cuk“-politik, nekdanji celjski poslanec dr. Pommer, koroški poslanec Lutschounigg. Med podpisanimi smo našli tudi voditelja krščansko-socialne stranke princa Lichtensteina, znanega opata Helmerja ter druge. Ta letak je javen dokaz za to, kdo zavlačuje in podaljšuje vojsko. To so nemški zarizenci, ki zahtevajo nemški mir s povečanjem ozemlja, z odškodninami in z nemško nadvlado. Tiljude se posmehujejo poizkusom, napraviti s tem ali z drugim nasprotnikom delni mir in upeljati pravo in trajno spravo med narodi. Tem ljudem še ni dovolj vojskovanja, prelivanja krvi in grozovitih vojnih potroškov, marveč zahtevajo tudi za bodočnost oborožen mir z vsemi njegovimi blaznimi stroški za nepretrgano oboroževanje. Vsenemška zagrizenost in požrešnost je eden izmed glavnih vzrokov, da se je ta vojska začela in da se ne bo mogla tako kmalu končati.

Za župana v Gradcu je bil dne 12. decembra izvoljen lekarnar Adolf Fizič, pristaš nemškonacionalne stranke. Za podžupane so bili izvoljeni: državni uradnik dr. Edvard Gargitter, urednik Alojzij Ausobsky in arhitekt Franc Staerk. Ausobsky je socialni demokrat, ostala dva pa nemška nacionalca. Krščanski socialci imajo v občinskem svetu samo 3 mandate. Da se krščanske socialce tako bagatelizira, je krivo slabo strankino vodstvo.

Nov jugoslovanski socialdemokratski list. Glasilo manjšine v jugoslovanski socialni demokraciji, ki bo zastopalo stališče jugoslovanske deklaracije, se bo imenovalo „Demokracija“.

Tedenske novice.

Duhovniška vest. Č. g. Alojzij Mešiček, kaplan v Kamnici pri Mariboru, je premeščen v Kapelo.

Nov prefekt vatikanskega arhiva. Sv. Oče je imenoval angleškega kardinala Gasqueta, znanega historika iz benediktinskega reda, za prefekta vatikanskega arhiva.

Odlikovana slovenska nadučiteljica. Častno kolajno za 40letno zvesto službovanje je podelil štajerski cesarski namestnik nadučitelju na Ponikvi Jožetu Dobnik in nadučitelju v Zalcu Antonu Petriček.

Velesposstvo „Veliki Hum“ pri Pesnici je na javni dražbi dne 12. t. m. kupil Slovenec g. K'ina iz Krškega za 141.000 K. Dražitelj je bilo na 10, med temi večinoma Nemci, katere je vabila Šusteršičeva Ljudska posojilnica v Ljubljani s križčimi inserati v vsenemški „Marburgerci“ na dražbo.

Iz učiteljske službe. Začasni učitelj pri Sv. Martinu pri Vurbergu Oton Kovačič je imenovan za stalnega učitelja v Kostivnici; začasni šolski vodja in stalni učitelj pri Sv. Rupertu v Slov. gor. Srečko Škerjanc je imenovan za stalnega šolskega vodjo istotam; Avguštin Silih, začasni učitelj pri Sv. Pavlu pri Prebolu, je imenovan za stalnega učitelja istotam; začasni učitelj v Dolu Martin Čander je imenovan za stalnega učitelja istotam; začasni učitelj pri Sv. Štefanu, okraj Šmarje, Anton Fink je imenovan za stalnega učitelja istotam; začasni učitelj pri Sv. Antonu v Slov. gor. Franc Čuček je imenovan za stalnega učitelja istotam in začasni učitelj pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Franc Kramer je imenovan za stalnega učitelja istotam.

Pisemska cenzura je odpravljena po celi Hrvatski in Slavoniji.

Izločitev slovenskih dežel iz ožjega vojnega ozemlja. Govori se, da bodo v najkrajšem času, najbrže s 15. decembrom, slovenske dežele izločene iz ožjega vojnega ozemlja.

Redna glavna skupščina Zadružne Zveze v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 27. decembra 1917 ob 1/2 10. uri dopoldne v Ljubljani v dvorani Rokodelskega doma Komenskega ulica.

Nabori 18letnih. Iz Dunaja poročajo, da se bodo takoj pričetkom prihodnjega leta razpisali nabori za one mladeniče, ki so rojeni leta 1900.

Oproščeni židje. Dunajska „Reichspost“ poroča: Ogrski kralj topov Manfred Weiss, h kateremu so romali cerkveni zvonovi iz Avstrije in kateri je dosegel tako ogromne dobičke, da bo moral za leto 1918 plačati 34 milijonov davka, je pravoverni žid. Skoro vsi njegovi uradniki, ki so mobilizirani, toda od vojaške službe kot „brezpogojno potrebni“ oproščeni, so židje (po številu več tisoč). Vas Csepel, koder stojijo Weissove tovarne, je morala premestiti svoj prostor drugam. V stari vasi so zgradili veličastno židovsko sinagogo.

Orožnik obstrelil orožnika. Iz Bizeljskega se nam poroča: Tukaj je pred kratkim naš goščar žniški postajevođa, dober a natančen mož, svojega kolega radi nepokorščine v službi in ker se je ta celo držnil, svojega predstojnika napasti, ustrelil spodnji život. Poškodba ni smrtno nevarna. Subordinacija je huda reč.

Vijolice v mrzlem času. Č. o. Bernardin Šalamun, kaplan pri Sv. Trojici v Haložah, nam piše, da je izvanredno zacvetelo na župnijskem vrtu zdaj v grudnu par vijolic. Cvetoe vijolice v hudi zimi, to je res nekaj posebnega.

Hud mraz. V severnih deželah je nastopil zadnje dni huđ mraz. Na Češkem že dolgo ne pomnijo meseca decembra takega mraza. Reka Laba je polna ledu. Pošiljanje krompirja po železnici je nemogoče.

Uvedba nakaznic za tobak. Danes se vrši v finančnem ministrstvu posvetovanje o uvedbi posebnih nakaznic za tobak, cigarete in smodke. Nakaznice naj se uvedejo s 1. januarjem. Koliko se bo nanje dobilo in pod katerimi okoliščinami se bodo izdajale, pa še ni določeno.

Strogi pasji zapor. Čez vse ozemlje mariborskega in ptujskega okraja je proglašen strogi pasji kontumac. Trije stekli psi so v raznih občinah obgrizli več oseb in živali.

Križev pot za vojni čas je ravnokar izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vsebina je mila, res v srce segajoča, nanašajoča se na razne razmere, ki so nastale vsled vojske ter silno tolažljiva za trpeče domače vojskujočih se vojakov. Pridejane so molitve za mir, kakor tudi prošnje za žive in pobožnost za duše rajnih naših vojakov. Knjižica stane s poštnino vred 30 vinarjev in se naroča v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Jo jako priporočamo!

Književni dar „Nove založbe“ pride za božične praznike, kakor poroča naš vrli „Jugoslovan“, in sicer izidejo tri knjige. Za deco „Martin Krpan“ s 13 krasnimi risbami v barvah, za inteligenco Ivana Cankarja „Podoba iz sanj“ v krasni knjigi. Treja knjiga prinese Debevečve „Vzore in boje.“ Naročila sprejema „Nova založba“ v Ljubljani, Kongresni trg šte. 19.

Koledar Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1918. Izdalo in založilo vodstvo. Cena s poštnino vred K 1.62, brez poštnine K 1.50.

Nove knjige. V Katoliški Bukvarni v Ljubljani so izšle nove knjige: Petra Bohinjca „Svetobor“, cena K 2.60, in dr. Mohoričeve „Občinsko posredništvo“, cena K 2.80, vezano K 3.50. Foerster: „Sedem pesmi za mešan zbor“, cena K 1.80. Priporočamo! Knjige se naročajo v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Gospodarske novice.

Zakaj primanjkuje na Štajerskem premoga? V deželnem gospodarskem svetu, ki je zboroval dne 7. t. m., se je konstatiralo, da mora trboveljski premogovnik mnogo svojega premoga (40%) oddati Ogrm, posebno ogrskim železnicam. Za protiuslugo dajejo Ogrji rudniku živila. Ker so nam Ogrji glede dohaja živil tako „velikodušni“, jim dajemo Avstriji velik del svojega premoga.

Rekviriranje krompirja na Ogrskem ustavljeno. Višje armadno poveljstvo je ustavilo rekviriranje krompirja na Ogrskem. Armadno vodstvo si bo obdržalo za lastne potrebe skupno 1250 vagonov krompirja. Ostali zaseženi krompir pa se prepusti za preskrbo prebivalstva. 4000 vagonov krompirja torej ostane za nevojaško prebivalstvo. — Dočim ustavlja jo na Ogrskem rekviriranje krompirja, pa se v naših krajih rekvirira po starem načinu naprej. Kakor se nam od mnogih strani poroča, postopajo razne komisije zelo ostro in se niti ne držijo navodil, ki jih je izdala cesarska namestnija v posebni knjižici. Ali smo Avstrijci slabši državljani kot Madžari?

Razdelitev italijanskega plena. List „Magyar Ország“ poroča, da je odšlo pretekli teden na poziv vojnega vodstva več avstrijskih in madžarskih strokovnjakov na italijansko fronto, da precenijo in razvrstijo tam nabrani ogromni plen. Poročajo, da je plen nad vsako pričakovanje obilen. Razen tega so od Pontebe do Vidna prišle v naše roke povsem nepoškodovane železniške proge, mostovi, vojaške važne zgradbe in skladišča. Ogromno je uniform, tekstilnih produktov in živil vseh vrst. Mnogo je ostalo tudi svile in bombaža. Na Ogrsko pripeljejo te dni razne obleke, čevljev, bombaža, ker tega se tam potrebuje največ. Avstrija in Nemčija pa se brigata največ za živila.

Razne novice.

Umobolnega oblegali pet dni. V Kraljevem Gradcu pri Pragi se je zaprl poštni pristav Jos. Cipin v svoje stanovanje in se oborožil s samokresi, ko je izvedel, da ga nameravajo kot umobolnega spraviti v norišnico. Tudi je skrbno zabarikadiriral vse dohode k svojemu stanovanju. Pet dni je policija oblegala njegovo stanovanje in ga skušala vjeti, toda vselej je začel streljati, kakor hitro je opazil, da se mu kaka oseba bliža. Večkrat je stopil k oknu in i-

mel nagovore na tisoče oseb, ki so se nahajale na ulici. Končno se je vendar posrečilo policiji premagati umobolnega na ta način, da so napeljali po ceveh vodo v njegovo stanovanje.

Ukraden zvon. V Kamnici na Češkem je nekatinska družba ukradla težak zvon iz vaške cerkve.

V lekarni. Kupec: Steup morebiti pomaga, a vprašanje je, če ga bodo podgane hotele žreti? — Lekarnar: To je ravno posebna lastnost tega strupa: če ga bodo podgane le enkrat pokusile, se ne bodo nobene druge reči več priključile!

Dopisi

Maribor. Od četrta, dne 13. decembra naprej se bo oddajal petrolej in sveče na nove petrolejne nakaznice pri naslednjih trgovcih: Andražič, Berdajs, Felber, Fontana, Greiner, Gusel, Hartinger, Huber, Kaufman, Korošec, Kremp, Lotz, Mydlil, Opeka, Murko, Prešern, Primus, Quandest, Sirk, Tischler, Vertnik, Verstovšek, Walzl, Weigert, Ziegler. Obenem s petrolejskimi se izdajajo tudi karte za sveče. Karte za sveče se lahko odtrgajo od petrolejnih kart in se smejo sveče kupiti pri kateremkoli trgovcu. Trgovci morajo oddajo sveč zaznamovati v družinsko nakupovalno karto, katero torej morajo prinesiti stranke seboj.

Maribor. Kakor izvemo iz verodostojnega vira, dobi mesto Maribor nad 2000 kg riža za doječe matere in otroke. Rižne karte se bodo dobivale samo proti zdravniškemu spričevalu. Cena rižu bo 3 do 4 K za 1 kg.

Maribor. Zveza gospodarskih zadrug v Gradu je imenovala župana F. Pirkerja v Leitersbergu kot kmetijskega strokovnjaka pri prevzemanju goveje živine v mariborskem okraju.

Maribor. V »Panorami International« na Grajskem trgu se vidijo podobe ameriškega vojaštva in mornarice, vojne ladje oklopnjače, torpedi i. t. d. Vstopnina nizka. Priporočamo, da si ogledate te zanimivosti.

Hoče. Mlekarna v Hočah prosi svoje člane, da prejkoprej, najpozneje pa do 1. februarja 1918 plačajo svoje deleže. Načelnstvo.

Fram. Prihodnjo nedeljo, dne 16. decembra, po večernicah, se vrši v Aninem dvoru poučen shod našega Izobraževalnega društva. Govornik pride iz Maribora. Framčani in sosedje, pridite!

Št. 113 v Slov. gor. Na Štefanovo priredi naše Bralno društvo veliko božičnico v dobrodelne namene. Predstava, petje, deklamacije in na koncu licitacija božičnega drevesca. Vabimo domačine in sosede!

Spodnji Gasteraj. V tukajšnji občini je za 4. štajerski vojaški dan. Božič na bojišču 1917, nabrala mladenka Angela Kušnik pod nadzorstvom župana 52 K 74 v, kateri znesek se je dne 7. t. m. odposlal na določeno mesto. S tem so naši vrli Gasterajčani kakor že ob vsaki priliki javno pokazali svojo domoljubnost in sočutje do naših hrabrih vojakov na bojišču. Redka je hiša, kjer bi stanovaleci ne kazali nobenega sočutja do vrlih braniteljev naše domovine. Torej se vsem darovalcem tem potom izreka iskrena zahvala. Bog plati!

Kapeia pri Radencih. Piše se nam: Ob enem z naslednjo dopisnico pošljem po pošti nakaznico za Tiskovni dom znesek 30 K, katerega sem nabrala minulo nedeljo, ko je bil tukaj pri Kapeli državni poslanec g. Roškar, da se je z župani in tudi z drugimi pogovoril radi deklaracije Jugoslovancov. Jugoslovanska misel naj živi! Naj se pa tudi kmalu dvigne trdnjava našega Tiskovnega doma! Zora puca, biti če danal!

Gornja Radgona. Naše Kmetijsko bralno društvo je imelo v nedeljo, dne 25. nov., svoj redni občinski zbor. Ta občinski zbor je pokazal, da naše ljudstvo med vojsko ni spalo, temveč da mu je bila ista koristna učitelj, da se je narodno bolj zavedlo in popotoma izgubilo neopravičeni strah pred našimi narodnimi nasprotniki, kajti udeležba na občnem zboru je bila tako nepričakovano velika, kakor še menda v mirnih časih nikdar. Pristopilo je zelo veliko novih članov, večinoma mladeničev in deklet, pa tudi mož in žen. Vse se raduje nad zopet pričetim delovanjem celi vojni čas tako pogrešanega društva. Popolnoma so se spremenila dosedanja društvena pravila in pri krojila vzornim, od S. K. S. Z. izdanim pravilom. Izvolil se je tudi nov odbor, v katerem so zastopana — prenovljenim pravilom primerno — tudi dekleta. Delovanje društva obeta biti v bodoče kolikor najbolj živahno. Udom je zopet na razpolago lepo urejena knjižnica, katero hoče društvo po svojih močeh izpopolniti z novimi knjigami, ter najraznovrstnejši slovenski in tudi nekaj bratskih hrvaških časopisov. Petrovčani, zahajajte pridno v bralno sobo, poslušajte se v obilni meri knjižnice in časopisov, podpisajte društvo in pridobivajte nove člane! Ob enem bodi ljudstvo opozorjeno, da se nahaja društvena soba začasno v posojilnični hiši, (Gornji gris, štev. 8. — Drugim, do sedaj še spečim bralnim in enakim društvom, posebno pa ob jezikovni meji kot je naša, bodi tako dobro uspeši začetek novega delovanja v podbrilo in probujo k zopetnemu življenju in živahnemu delu.

Dornova pri Ptuj. Malo je menda tako srečnih ljudi, ki bi lahko bili tako veseli v sedanjih za-

lostnih časih, kakor so mnogi pri nas. Skoro vsako nedeljo je namreč po naših gostilnah ples, po cele noči ne more biti konca divjega krika, petja in pitja. Kadar se ne tepejo pivec sami, pa jih tepe Bog. Ko so namreč predzadnjo nedeljo spet plesali v neki gostilni, sfoči neka plesalka čez mizo, da bi šla plesat, trešči pri tem v petrolejko, ki se razbije in kmalu je bila deklica vsa v plamenih. Hude opekline je dobila posebno tudi njena sestra in drugi, ki so pomagali gasiti plamen. Ali ni to očitna kazen božja! Ali je sedaj čas plesa? Kam pa mislijo nekateri ljudje, ki prirejajo sedaj v teh žalostnih časih take pleske? Drugače se mora vse vršiti po predpisih in paragrafi, nekatere gostilne pa so kljub vsem določbam odprte po cele noči. Za opravljanje najpotrebnejših kmetijskih del, za razsvetljavo v cerkvah vsaj ob nedeljah ni petroleja, za gostilne, kjer se pleše in popiva po cele noči, pa ga je dovolj. Opozarjamo merodajne oblasti, da skrbijo vsaj nekoliko za red v takih gostilnah, da se jim odmeri le toliko petroleja, da se ne bodo z njim polivali in sežigali; naj se da rajši tistim, ki bi ga znali prekoristno uporabiti za pametno delo in bi ga bolj potrebovali, kakor taki gostilničarji. Ti pa, ljudstvo, spreglej vendar, da sedaj ni čas plesa, ampak pokore!

Pišce. Položili smo k večnemu počitku preblago gospo Ano Gerec, soprogo trgovca in veleposestnika v Pišecah. Bila je s svojim g. soprogom največja dobrotnica cerkve, vse kar je v teku let se v njej kaj novega nabavilo, je bogato podpirala. Bila je tudi velika dobrotnica šolske mladine ustanovila je nekaj tisočakov za preskrbo z obleko najrevnejših. Preč. g. dekan v spremstvu šest duhovnikov je blago skoraj 80 let staro pokojnico ob mnogobrojni udeležbi spremil k večnemu počitku. Č. g. župnik iz Kapel ji je govoril zasluženi nagrobni govor. Našemu iskrenemu so mišljeniku g. Francu Gerec iskreno sožalje, pokojnici pa večno plačilo!

Zadnja poročila došla v petek dne 14. decembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 13. decembra.

Vzhodno bojišče.

Orožni mir. Danes zjutraj so se zopet pričela pogajanja za premirje na vseh ruskih frontah.

Italijansko bojišče.

Sneg in megla sta včeraj v benečanskem gorovju zabranila vsako bojno delovanje. Čete maršala barona pl. Conrada so po dosedanjem štetju v 4-dnevni bojih za ozemlje gore Meletta vjele 639 častnikov in 16.000 mož. Plen znaša 93 topov, 233 strojnih pušk, 4 mitraljeze, 81 minskih metačev in mnogo drugega vojnega gradiva.

Pogajanja za premirje.

Iz Dunaja se poroča, da se vršijo pogajanja za premirje v glavnem stanu princa Leopolda Bavarskega. Ruska vlada želi, da bi se pogajanja zaključila še pred Božičem. Rusi so že opustili svojo zahtevo, naj bi Nemci izpraznili otoke v zalivu pri Rigi. Sporno je še vprašanje, ali se naj med premirjem pustijo čete zaveznikov in ves vojni material na vzhodni fronti. Rusi polagajo na to vprašanje na željo četverosporzuma veliko važnost. Če vstrajajo ruski zastopniki pri svoji zahtevi, da ostane omenjeno vojaštvo in material še nadalje na ruski fronti, bi bil s tem v nevarnosti pričetek mirovnih pogajanj. Dne 12. t. m. so dospeli ruski delegati v Brest-Litovsk, kjer se nadaljujejo pogajanja za premirje. — Ruske čete baje kar v celih trumah samolastno zapuščajo fronto.

Amerika bo z Avstrijo čedno postopala.

V vojnem progasu proti Avstriji je odredil Wilson, da se bodo internirali samo nevarni avstro ogrski podaniki. Sicer pa se proti Avstrijcem v Zedinjenih državah ne bo postopalo tako ostro kakor proti Nemcem.

Nov zvezni predsednik v Švici.

Za zveznega predsednika v Švici za l. 1918 je bil izvoljen zvezni svetnik Calondar, za podpredsednika pa zvezni svetnik Müller.

Na prodaj v Mariboru.

Hiša Cesarska ulica št. 4 dvonadstropna, z postranskimi poslopji, dvoriščem in vrtom pripravna za trgovino z lesom ali vinom. Cena 110.000 K. — Hiša vogel Ed. Schmid-Viktringhofgasse, pripravna za vsako trgovino. Cena K 55.000. Pojasnila daje gospa M. Koprivnik, Maribor, Badgasse Vila št. 15. 1080

Socijalizem

(Dr. Krekov) in Crne bukve kmetškega stanu želi kupiti profesor dr. Oswald v Breznu ob Dravi. 1015

Vpokojeni duhovnik kupi hišico s posestvom za eno kravo na samoti (ne med drugimi hišami v vasi), od cerkve kvečjem pol ure prode. Poudrbe s ceno na upravo „Sl. Glas“ 1066

Proda se gostilna z gospodarskimi poslopjem blizu mesta Maribor takoj pod ugodnimi pogoji. Kje pove upravnistvo lista. 1044

Dva viničarja.

le samostojne in spretno strokovne osebe, sprejem pod ugodnimi pogoji, kot 2000 ozir. 1500 krom plače, letno 2—3 sekije drv, kose njive, stanovanje, iz vinograda deputat. Za prehrano je dobre preskrbljeno. Le strokovno izobražene osebe se naj oglašajo pisмено ali ustmeno pri upravnistvu „Straže“.

Sprejme se

ženska v pisarno, želi se, da je popolnoma veščica slovenskega jezika. Več se izve pri „Ersatzbatterie F H R. Nr. 28, Artilleriekaserne Maribor“.

Podpisujte sedmo vojno posojilo!

Kupim zamaške in steklenice. **KISLO VODO** razpošilja **A. OSET**, pošta Guštanj, Koroško.

Vsako množino

želoda

kupuje tvrdka Anton Kolenc, Celje, ter preskrbi tudi izvozno dovoljenje. Plača se po maksimalni ceni. 986

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah tvrdka **IVAN JELAČIN**, LJUBLJANA, Emonska cesta 2.

Zahvala.

Najpriščneje se zahvaljujemo vsem, ki so nam izkazali sočutje ob smrti nepozabne soproge, matere in sestre gospe

Franciške Reinisch, roj. Jug

ter za obilno udeležbo na njeni zadnji poti. Posebno se pa zahvaljujemo č. g. Gašperju Zrnko, župniku v Puščavi za ganljiv nagovor ob odprtem grobu, č. g. Ilcu kaplanu v Rušah, pevskemu zboru v Rušah, vsem darovateljem za krasne vence ter sploh vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom.

Blago pokojnico, ki je bila skozi 26 let oskrbnica v graščini na Fal, priporočamo v molitev in blag spo-min.

Ruše, dne 11. decembra 1917.

Žalujoči obitelji **Reinisch** in Jug. 1083

GOSTILNA

pri Vogrincu v Kamnici
pri Mariboru

prilporeča svoja pristna, izborna stara
in nova vina iz okolice, sadjevec in
pristno žganje. Izborna kuhinja in
točna postrežba!

Zavarovanje na vojno posojilo.

Do K 5000.— brez
zdravniške preiskave!

Brez povška za voja-
ke na bojnem polju!

Za nabavo

K 1000.— VII. vojnega posojila
se plača

	letno	poluletno	četrtletno	mesečno
v 12 letih	63.—	32.10	16.30	5.55
„ 15 „	48.—	24.40	12.40	4.25
„ 20 „	35.—	17.35	9.10	3.10

**Za primer smrti se izplača dedičem
tako polno vojno posojilo.** Nezapadnost
hranilnih vlog. Police se morejo odkupiti ali
obremeniti, od prvega hipa naprej.

Kdor sklene n. pr. zavarovanje za K 1000 — na 12
let, pa ustavi plačevanje premij po preteku prve-
ga leta, se mu izplača — ne glede na morebitne
male razlike — K 59.46, če tudi je bil zavarovan
celo leto. Zavarovanje ga je stalo torej le K 3.54.

Pojasnila dajejo in predloge sprejemajo
deželna poslovalnica c. kr. avstr. voj.
zaklada za vdove in sirote, zavarovalni
oddelek, Ljubljana, Franc Jožefovo
nabrežje šte. 1, okrajne poslovalnice
in njih pooblaščenici.

Najnižje premije! Polni
obrestni prebitki v prid
zavarovaneem!

• zahtevajte pojasnila •
• o naših otroških •
• zavarovanjih! •

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na
Kranjskem in stane za celo leto 2 K.

Samokres

7 m/m central z patroni se proda za 28 litrov
koruzne moke ali za 20 litrov fižola. Ponudbe na
upravo lista.

KUPIM

vinske drože ter tropine

v vsaki množini.

Cenj. ponudbe naj se pošiljajo
žganjarni

ROBERT DIEHL, Celje.

Knjigarna, umetniško in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi
in risalnimi potrebščinami na
debelo in drobno, priporoča:
trgovcem in preprodajalcem
velikansko izbero dopisnic
XX po raznih cenah. XX

Za gostilničarje:
Papirnat servijete vsled
novih predpisov namestnijo v
Gradcu po zelo nizkih cenah.

Čevlji

z lesenimi podplati,

najboljše kakovosti, okovani, znotraj obloženi
kežuhevine.

Št. 26—28	K 14.—
„ 29—34	K 17.—
„ 35—38	K 20.—
„ 39—41	K 23.—
„ 42—46	K 26.—

Posiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava devoljena
Poština in stroški pošiljanja do 5 kg 1 K 40 v.

M. Schram, Maribor ob D.
GOSPOSKA ULICA.

IZDELOVANJE

raznovrstne cerkvene oprave, kot oltar-
jev, kipov, vojnih spominskih plošč, ka-
kor tudi prenovljenje istih ohranite po
končani vojski našemu slovenskemu
umetniku-podobarju in pozlatarju

Ivanu Sojč

Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.

Gospa Terezija Ornik, posestnica v Jarenini javlja boleznim srcem,
da so bili prepeljani telesni ostanki njenega dne 12. junija 1915 na severnem
bojišču za cesarja in domovno padlega, iskreno ljubljenega, nepozabnega sina
gospoda

Ferdinanda Ornik,

c. in kr. stotnika pešpolka šte. 47, imejtelja več odlikovanj.

Padel je na čelu svojih junaških čet gori imenovanega dne v starosti
32 let kot zadnji vseh mojih dragih.

Njegovo truplo je bilo iz začasnega groba v Potoczyski v Vzhodni
Galiciji izkopano in prepeljano v domačijo, da se izroči domači zemlji.

Blagoslovljenje v Mariboru se vrši v soboto dne 15. decembra 1917
ob 1/2 9 uri predpoldne v mrtvašnici mestnega pokopališča, nakar se bodo
telesni ostanki prepeljali v Jarenino in položili v družinski grob na tamo-
šnjem mirovdvoru istega dne ob 11 uri predpoldne.

Svete maše-zadušnice se bodo brale v dekanjski cerkvi v Jarenini.

Jarenina pri Mariboru, dne 13. decembra 1917.

(Mestni pogrebni zaved v Mariboru.)

Brzojavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

Trgovina tiskarne sv. Cirila
MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta šte. 5

prilporeča svoje veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, pisalnic,
za peresnike, zvitnikov, radirk, kamenskih, tablic, špil, zavirkov (buz-
vanj in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, notov, pisarni-
papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Svete podobne (malo, ve-
like in stenske), razpisne vseh velikosti, molitveniki, molitni, praznični
škafarji. — Štampilje za urade in dr. — Postrežba točno in solidno.

sprejemajo vse tiskarske stroke spadajoča dela kakor:
časnik, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.
če v d. knjižarne urade spovedne in misijonske listke s škrilom, rednim ali
sposobnim tiskom, uradne zavrtke s natpisom glave ter razne oznake napisne
za davne občinske, šolske in druge urade, uradne zavrtke, oznake, na-
pisne, razpisne, pisalne predpise, prejemne potrdila itd. Za obrtnike in
trgovce, pisane, cavitke, okrožnice, računske, opomine, menice, cenike, de-
klaracije, razpisnice, letake in lopake s škrilom in drugimi tiskom.
Za posojilnice, sadrže in druktva: pravila, napisnike, pristopnice in sro-
javnice, letna poročila, računске zaključke, društvene snake, vakti itd.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Gostilna

Alojzija Weber

Kamnici pri Mariboru

priporoča svoja izvrstna nova in stara vina, sadjevec, mrzla in topla jedila v vsakem času v veliki izberi. Cene zmerne, postrežba točna!

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

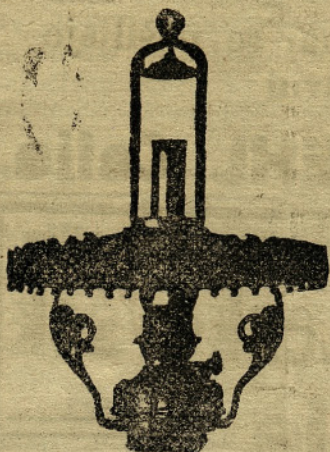
Za vsake uro se jamči! Precizijske ure, Schaffhausen, Zenith, Omega, Eterne. Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofeva cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Za pristnost in izvor se jamči v polnem obsegu.
VINA bela, rdeča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka **F. CVITANIC** vdova **V MARIBORU**, Šolska ulica št. 5.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina. Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in pocelanstve posode, svečnik, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za sode. — Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omelenim jamstvom.

Devoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali za znanbi na službene prejeme.

Vredajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$ %, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ % letih v odsekli ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Dekla

se sprejme v župnišče v zdravem, gorskem kraju. Poleg priprave kuhinje mora znati samostojno voditi majhno gospodarstvo in se razumeti na živino in svinjerejo. Plača po dogovoru. Nastop lahko takoj. Kje — pove iz prijaznosti upravnštvo „Straže“. Znamka za odgovor. 134

Uboga bolehnata mati

želi dati svoja dva otroka dve deklici, ena je stara 8 let, druga pa 1 mesec, takim ljudem, kateri bi jih vzeli za svoje. Vpraša se Maribor, Landwehrstrasse 6. 136

Stare cape in cunje

kupuje po najvišjih cenah vsako množino Janko Artman Sv. Jur ob juž. žel. 138

GOBE

lepo posušene krpice tudi letos v vsaki množini. V prvi vrsti steklene gobe, ki jih pripravijo v kraljevo, potem lesene in dr. Prosim kušiti in posušiti same tako vrste gobarstva gob, ki jih poznate kot sušilne. — Rudolf Starovški, eksport gob v Konjicah Štajerske. 139

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti trimesčni odpovedi po 4 $\frac{1}{2}$ %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.878) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 $\frac{1}{2}$ %, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{2}$ %, na vknjižbo in poročstvo po 5 $\frac{1}{2}$ %, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejema vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavez

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4%.

Za nalaganje denarja po pošti so na razpolo gopolonice o. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila dale

članom na vknjižbo, na poročstvo in zastavo pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbo in drugo zemljeknjižno izpeljavo izvršuje posojilnica sama brezplačno: stranka plača le kolke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Hotel Bell vo!“. Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.